

แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียน
กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF INTERNAL SUPERVISION PROCESSES
IN THE DIGITAL AGE OF SCHOOLS WANG CHAO SCHOOL GROUP UNDER
THE JURISDICTION OF TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ณัฐพงษ์ ทองเถื่อน*, สมชาย อังสุโชติเมธี

Nattapong Thongthuean*, Somchai Angsutchomethi

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: krubenzbk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า 2) หาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู จำนวน 138 คน และผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีปัญหามากที่สุด แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, กระบวนการนิเทศภายใน, ยุคดิจิทัล



Abstract

This research aims to 1) study the status and problems of the development of internal supervision process in the digital age of Wang Chao School Group, and 2) find a guideline for the development of internal supervision process in the digital age of Wang Chao School Group. The sample group used in this research was 138 school administrators and teachers, and the data providers were 9 experts. The instruments used were questionnaires and interviews. Data were analyzed by finding percentages, frequencies, means, standard deviations, and content analysis. The research results found that the status of the development of internal supervision process in the digital age of Wang Chao School Group in 4 areas: 1) the study of needs for internal supervision in schools, 2) the planning of internal supervision in schools, 3) the implementation of internal supervision in schools, and 4) the monitoring and evaluation of internal supervision in schools were found to be at a high level overall and in each area. The problems of the development of internal supervision process in the digital age were found to be the planning of internal supervision in schools, which was the most problematic. The guideline for the development of internal supervision process in the digital age was found to be the study of needs for internal supervision in schools, which was that school administrators appointed a working group to analyze problems and needs for internal supervision. In terms of planning for internal supervision in schools, school administrators set goals and priorities for internal supervision in schools together. In terms of implementation of internal supervision in schools, school administrators plan internal supervision operations systematically and can check performance. In terms of monitoring and evaluation of internal supervision in schools, school administrators appoint a subcommittee for monitoring and evaluation of teaching and learning supervision and determine the authority and duties to create tools for internal supervision in schools.

Keywords: Development Guidelines, Internal Supervision Process, Digital Age

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา องค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนต้องพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้จากภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของแนวทางการศึกษา มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กับมาตรา 24 ที่กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง อันจะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประยุกต์ความรู้ด้วยความเข้าใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางทศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12-13 (พ.ศ. 2565 - 2569) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตลอดจนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้น สิ่งสำคัญประการแรกคือการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพราะจะทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้และพัฒนางานให้มีคุณภาพ อันจะ



ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ การนิเทศภายในเป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน โรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มี การนิเทศภายในเพราะสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน โดยการนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนและมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก (ภิญโญ สุทธิพิทยศักดิ์, 2561)

องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถนำมาใช้งานให้เกิดประโยชน์ด้านการนิเทศการศึกษายุคดิจิทัลโดยการประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อใช้พัฒนาคุณภาพการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษา พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาได้เป็นไปตามเป้าหมายซึ่งมีข้อดีของการใช้เทคโนโลยีด้านการนิเทศการศึกษา

- 1) ผู้รับการนิเทศสามารถเข้าถึงได้ทุกแห่งที่มีอินเทอร์เน็ต
- 2) สามารถนิเทศได้ตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดสัปดาห์
- 3) ผู้รับการนิเทศไม่ต้องทิ้งงานประจำเพื่อมารับการนิเทศ
- 4) ประหยัดไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ฯลฯ
- 5) การจัดการนิเทศลักษณะผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลาง ผู้รับการนิเทศได้เข้ารับการนิเทศและการพัฒนาได้โดยตรง
- 6) การนิเทศเป็นไปตามความแตกต่างตามศักยภาพและความก้าวหน้าของผู้รับการนิเทศ
- 7) ทำให้เกิดชุมชนหรือเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะมีการปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลความรู้จำนวนมาก ทำให้เกิดการต่อยอดความรู้
- 8) สามารถตรวจสอบ ทบทวนสาระเนื้อหาประเด็นการนิเทศได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการ
- 9) สามารถซักถาม หรือเสนอแนะ หรือแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตลอดเวลา
- 10) ลดช่องว่างระหว่างการสื่อสารในเมืองและชนบท สร้างความเท่าเทียมกัน และขยายโอกาสให้ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้ร่วมกัน รู้เท่าทัน และสนับสนุนนโยบายการพัฒนาระบบเทคโนโลยีการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศให้ดีขึ้น (ทัศกร โนชัย, 2561)

กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ได้ตระหนักถึงกระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษา และช่วยให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ซึ่งในการสอนนั้นพบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติทั้งจากสังกัดเดียวกัน และจากต่างสังกัดหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากได้รับงบประมาณน้อย สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีใช้จำกัด และที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะผลักดัน ดำเนินการให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์เป็นประโยชน์ต่อประสิทธิภาพของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอนถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการเรียนการสอนให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อและเครื่องมือ เป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้หลักในการมุ่งใจและการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคณะครูมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ มีความรู้เกี่ยวกับการบังคับบัญชาการมอบหมายงาน และการมอบอำนาจหน้าที่แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การกำหนดตัวบุคคลให้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการเรียนการสอนการสำรวจความต้องการด้าน การจัดการเรียน การสอนจากคณะครูโดยวิธีต่าง ๆ

ซึ่งจะส่งผลให้การนิเทศภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระเรื่องการเตรียมเอกสาร โดยเฉพาะครูที่มีอายุมากที่ไม่เก่งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานที่เคร่งครัดไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ จึงทำให้ส่งผลต่อด้านคุณภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถดูได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-Net) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานและยังต้องพัฒนา ทั้งนี้แน่นอนว่าจะเนื่องมาจากการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อที่จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และหาแนวทางการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จำนวน 138 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การหาแนวทางแก้ปัญหาหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง พัฒนาสำหรับการวิจัย โดยกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน เป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนากลุ่มโรงเรียนนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 138 ชุด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีจำนวน 5 ข้อคำถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check



List), ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยใช้คำถามแบบกำหนด ข้อคำตอบให้เลือก (Multiple Response) มากกว่า 1 คำตอบ 2) แบบสัมภาษณ์ การหาแนวทางการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview)

เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แล้วเก็บแบบสอบถามกลับ จำนวน 138 ฉบับ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทางวิจัย การเก็บแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์ จำนวน 9 ท่าน เพื่อขอกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ เมื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปพบผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) การวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่และจัดลำดับ แล้วสรุปอุปนัย นำเสนอแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รวม 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า โดยรวม

ที่	สภาพการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัล	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		($\bar{x}$)	(SD)	
1	ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	3.55	0.90	มาก
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	3.95	0.93	มาก
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	3.65	0.93	มาก
4	ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	3.74	0.99	มาก
รวมเฉลี่ย		3.72	0.95	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.95$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.65$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.55$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาระบบการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ พบปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่วิเคราะห์ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย

2.2 ปัญหาด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่จัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน พบปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยไม่สร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีการเสริมแรงจากผู้บริหาร เพื่อให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีการสร้างเสริมกำลังใจโดยไม่ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์

2.3 ปัญหาด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ครูผู้รับการนิเทศไม่มีการปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายใน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน พบปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ครูผู้นิเทศไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการจากฐานข้อมูล และครูผู้นิเทศไม่ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้เครื่องมือเหมาะสมกับกิจกรรม ไม่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเก็บข้อมูล

2.4 ปัญหาการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ครูผู้นิเทศไม่นำผลการประเมินการนิเทศมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข และพัฒนา พบปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีการกระตุ้นให้ครูผู้นิเทศทำงานลงมือปฏิบัติงาน ไม่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ไม่มีการติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำในการติดตาม และการประเมินผลการนิเทศ และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ที่จะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเต็มใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นตอนที่ 2 ผลการหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ



มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ และจัดอันดับ สรุปอุปนัย นำเสนอแบบความเรียง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน กำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการนิเทศภายใน การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา มีการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ และมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการแก้ปัญหา

2. แนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนจัดทำแผนการปฏิบัติงานนิเทศตลอดทั้งปีการศึกษา ประเมินแผนงานการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนและปรับปรุงแผนงานนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน

3. แนวทางการพัฒนาด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ดำเนินการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการนิเทศติดตาม จัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมาใช้ปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

4. แนวทางการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศติดตามและประเมินผล จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน สรุปผลการติดตามและประเมินผลเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการพัฒนากระบวนนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้นิเทศได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนนำผลการประเมินการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อหา

แนวทางพัฒนา และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนได้มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิกานต์ พันธโนราช ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ศศิกานต์ พันธโนราช, 2561)

2. ปัญหาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอน ในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่จัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ ครูผู้รับการนิเทศไม่มีการปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายใน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ ครูผู้นิเทศไม่นำผลการประเมินการนิเทศมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข และพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนไม่มีการจัดคู่มือการนิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน และโรงเรียนไม่ได้มีการประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วงศ์พันธ์ เวียงนันทน์ ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้มีนโยบายในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยยึดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทางและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมผลักดันให้สถานศึกษาในสังกัดมีการบริหารจัดการการศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย มีจิตสาธารณะ ภูมิใจและรักในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีทักษะสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมบูรณาการ โดยมอบหมายให้ทุกโรงเรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนหลังจากการรับนโยบายและดำเนินงานเพื่อเตรียมรับการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาจากที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดได้เตรียมความพร้อมรับการนิเทศในทุกปี รวมไปถึงการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการและรายงานไปที่สำนักงานเขต (วงศ์พันธ์ เวียงนันทน์, 2564)

3. แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลแต่ละด้านเพื่ออภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน กำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของ



โรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการนิเทศภายใน การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา มีการกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติและมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาตนเองของครูแต่ละบุคคล และรายงานการประเมินของสถานศึกษา เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและพัฒนาางานต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กำชัย ยุกติชาติ ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปถิสต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID PLAN) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของครูแต่ละบุคคล (SSR) และรายงานการประเมินของสถานศึกษา (SAR) เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและพัฒนาางานต่อไป คณะครูควรส่งเอกสารธุรการชั้นเรียน ผลการเรียนรู้แผนการสอนและแบบบันทึกหลังสอนเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ผู้เรียนและวิเคราะห์ปัญหา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหารควรนำเทคนิคการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน เพื่อช่วยลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี (กำชัย ยุกติชาติ, 2564)

3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนจัดทำแผนการปฏิบัติงานนิเทศตลอดทั้งปีการศึกษา ประเมินแผนงานการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนและพัฒนากการนิเทศภายในโรงเรียนและปรับปรุงแผนงานนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนโดยการใช้แบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายวินิตย์ ดวงสนาม วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศภายในโดยแบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรมีการมีการจัดทำโครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะทำงานการนิเทศภายในสถานศึกษา (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561)

3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ดำเนินการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการนิเทศติดตาม จัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมาใช้ปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน วิเคราะห์ถึงหลักการและความสำคัญของการพัฒนา เพื่อหาทางแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากรการกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีการการกำหนดโครงการ การดำเนินการและ

ประเมิณผล ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาครู ให้ครูมีเสรีภาพในการคิดมีโอกาสนำคุณภาพของผลงาน รวมทั้งการนำศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับ ความสนใจความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริยา ศรีชนะ ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายซึ่งสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน วิเคราะห์ถึงหลักการและความสำคัญของการพัฒนา เพื่อหาทางแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากรการกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีการการกำหนดโครงการสามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจความต้องการและระดับพัฒนาของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (จริยา ศรีชนะ, 2563)

3.4 ด้านการติดตามและประเมิณผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมิณผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศติดตามและประเมิณผล จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมิณผล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน สรุปผลการติดตามและประเมิณผลเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการดำเนินงานจะมีการสรุปผลการประเมิณผลการปฏิบัติการนิเทศและรายงานความก้าวหน้า การประเมิณผลการดำเนินงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารทราบความเคลื่อนไหวในการทำงานและทราบผลการนิเทศว่าเป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ แจ้งผลการประเมิณผลการนิเทศภายในที่ประชุมโรงเรียนให้บุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงเมื่อจบภาคเรียนและจบปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมิณไปพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรภัค ปิ่นกำลัง ที่วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ทางคณะกรรมการดำเนินงานจะมีการสรุปผลการประเมิณผลการปฏิบัติการนิเทศและรายงานความก้าวหน้า การประเมิณผลการดำเนินงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารทราบความเคลื่อนไหวในการทำงานและทราบผลการนิเทศว่าเป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมิณไปพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ การใช้วิธีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเพื่อนครูมาใช้ จะเป็นการนำไปสู่แนวทางการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสม (อมรภัค ปิ่นกำลัง, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า สภาพการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีปัญหามากที่สุด แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัล พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ



ภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศติดตามและประเมินผล จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย 1.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่งผลทำให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม นักเรียนโรงเรียนในสังกัดมีความสุขในการเรียนการสอน 2) ข้อเสนอแนะระดับองค์กร 2.1) สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ให้การนิเทศผู้รับการนิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานนิเทศและผู้รับการนิเทศ จะส่งผลให้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาในการให้ความร่วมมือ 3) ข้อเสนอแนะระดับบุคคล 3.1) คณะกรรมการการนิเทศภายในสถานศึกษาควรรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยสามารถนำมาเป็นสารสนเทศที่สามารถช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรทำวิจัยเรื่อง กระบวนการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ควรทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ควรทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) ควรทำวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในยุคดิจิทัลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ขอบพระคุณผู้บริหารวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นที่สนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ฉบับที่ 3 (2553) และฉบับที่ 4 (2562). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแก ประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรรยา ศรีชนะ. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 16-26.
- ทศกร โนชัย. (2561). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ภิญโญ สุทธิพิทักษ์ศักดิ์. (2561). พฤติกรรมการนิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วงศ์พันธ์ เวียงนนท์. (2564). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 11(1), 194-206.
- ศศิกานต์ พันธโนราช. (2561). สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.